

G A Z E T T A

DE TRANSILVANIA.

AN 81

(KЪ ПРЕАНАЛТА БОИЕ)

AL VI-LEA

N^{ro} 100.

Brashov, 16. Dekembrie.

1843.

Газета де Трансильвания есе де доз ори пе септэманя ан 104 коале пе 8н ан, iar Фóia пентр8 минте, inимз ши литературэ одатэ пе септэманя ан 52 пе ан. Прецэла амбелор фої есте 8 флорини (24 дойзечери) арж. пе 8н ан антрег ши 4 флор. арж. пе ж8-мэтате де ан ан афарэ, iar ан Брашов 7 ф. пе 8н ан.

Трансильвания.

С. ШЕБЕШ. Ан 8рмареа преаналтелор декрете де антэрире ан 21. Дек. ст. н. с'а8 фжк8т ши аичи инсталация ноэлор деригэтории к8м ле зичем змелэштоаре (адекз с8п8се али-цереи) пентр8 ска8н ши четате. Инсталация ф8 анеоцитэ де маре соленитата; патр8 месе стрэлэчитоаре дате дин партеа челор инста-лаци адекз а ж8делэ8т реуиеск ши аа ска8н8-лэ8т, а директор8лэ8т де полицие ши аа орато-р8лэ8т, анкеиарэ тоатэ соленитата.

Чеба пентр8 популация 8нгарии ши а Трансильвании.

Антре алте м8лате ведим чирк8лэ8н8 ши пе ла ної о брош8рз немцаескэ тит8латэ: „Вете Австриа Церманэ? 1843.“ Скоп8л чела маї де апроапе аа зисей брош8ри есте: а до-ведэ, к8мкэ д8пзче лэк8итории чей маї м8лаци ши тотдеодатэ чей маї к8лтиваци аї Австрией с8нт немци; д8пзче ши провинциале н8 цер-мане а8 лэк8итории немци анвржетацэ пинтре чейлааци, апої амперисла австриак н8 с'ар п8-теа ши н8 с'ар к8вени а'л стэпзни, декзт н8маї ан а8х церман. Ангрэжина тотдеода-тэ а кр8ца н8 тоатэ деликатеца пе челеалате националитэци ши а ле лэса десволтаре ли-берэ. Ної к8 скоп8л зисей брош8ри н'эвем нимик, тот че неам проп8с а фаче ачи, есте а андрепта 8неле дат8ри че се атинг деа-дрепт8ла де ромзни ан ачеш кэртичик ши каре с8нт к8 тот8ла фалче. 8н п8блэичест ан Газета 8ниверсалэ ш'а8 проп8с а да пе фачэ маї м8лате сминте статистиче фжк8те де а8-ктор8ла, антре каре есте ши ачеш, к8 кареа популация де немци а четэцилор дин 8н-

гариа се п8не ла треи милиоане ши 400.000, к8нд дин контрэ д8пз чеа маї н8к стати-стикэ алэи Фенеш лэк8итории т8т8рор че-тэцилор ши а орашелор 8нгарии ан н8мэр де 126 дин тоате нациале, н8 фак маї м8лат ка 8н милион ши 122.404 с8флете. Дин о-рашелэ 8нгарии 46 с8нт 8нгрэци, 46 сла-воане, 31 цермане ши треи ромзне (аї ам-целуи де оине, кэ ла м8лате лок8ри попула-ция есте фортэ пестрицэ дин маї м8лате на-ции). Ан провинца националитэци лэк8итории орашелор с8нт: 557,576 ма8иари, 310,887 славоани, 40,454 ромзни ши 243,287 цер-манэ. Афарэ де орашелэ н8мэрате маї со-котим ан 8нгариа алте 783 оршелэ к8м ле н8мим кэмпене к8 1,742,000 с8флете; ан-сэ ачесте оршелэ н8 се деосиеск де саге ан аатчеба, декзт н8маї ан привилеци8ла кэ пот цинеа тжр8ри (88лэч8ри). Дин ачесте о-ршелэ н8маї 98 с8нт цермане, iar челеалате с8нт парте марэ 8нгрэ, славоане, ромзне, с8рбе, кроате, венде.

Ансэ ачестеа фиэ, треакэ. Авктор8ла п8не н8мэр8ла ромзнилор к8раци (де нек8раци н8 8 борба) ан 8нгариа ши ан Трансильвания присте тот н8маї ла 8н милион; к8нд ної цим дин исвоарэ фортэ сир8ре, iar маї ан8мит дин шематисмале официале ши ак8рат ак8рате а маї м8латор епископии, кэ н8мэр8ла ромзнилор ан зиселе цзри трече песте доз милиоане ши о с8тэ мии (афарэ де Б8ковина). Де ачи ан-коло авктор8ла брош8рей п8не пе Сасии дин Трансильвания 450 мии с8флете ши де ромзнии лэк8итории ан пэмант8ла кэриеск таче к8 то-т8ла. О гроасэ сминте! Дакэ чинеба ар фи фжк8т сминтеала дин ври8н интерес, тот8ш маї маре н8 о п8теа топора. Ла ан8ла 1838 ан пэмант8ла с8сеск ера 198,048 ромзни ши 167,174 саси. Ачестэ пропорцие са8 деско-

періт маї антзіс ан газетеле дела класж, іар діета трекътз о афлз ші о прімі де а-девр. Не антціск счспіндрі, кзна кхцітзм ла ісвоарзле челе тхрвзр, каре се дескід вхропей токма ші ан зіледе ноастре, спре а не кх-ноаре атзт нхмерозітата, кзт ші позіціа ші анклінзріле ноастре. Чіне есте маї млат де вінз ла ачестз вхмаре? Сз кредем, кз ної аншіне пхртзм партеа чеа маї маре а вінеї, пентрв кз не сфіїм преа млат де а еші ної аншіне ан кзмпвла пхвлічїтзцеї кз челе че се цїн кіар де стареа ноастрз.

Цара ромънеаскѣ.

Краіова, 28. Ноемврие. Мзріреа Са Домнла Цхрїї сосї аїчі счнзтос ан 20 дхпз 7 оре сгара ші фх прїміт де кзтрз мзїстрат кх о скхртз кхвзнтаре салзтз-тоаре ан нхмеле орашвлхі. Адоа зі міні-стрвла їнстрвкціей ші аа челор вїсерїчешї ші дїркторвла шкоалелоф анфзцішарз Мзрірей Сале пе корпвла професорал. Кхвїнтеле че с'ащ ростїт кх ачест прїлеж, ві ле трїмітем, ка сз ле пхвлїкаці (вор еші ан Нр. 51 аа фойей.) — Де ачі анколо вхкхріа попорвлхі ачїстор чїнчі ждече пентрв-кз авхрз норочїре а чїнсті акхм антзіа датз пе М. Са ка Домнл аа Цхрїї ан мїжлоквла с'ащ, їспрвїле ші чїрчетзріле асвпра тхтхрор рамхрілор адмїнїстраціей пхвлїче фхкхте де М. Са, кредем, кз ле веці чїті пе ларг ан газетеле дїн вхкхрешї. — Кїнерї ла 26. Мзріреа Са Домнла пофті пе професорї ла прхнхж. Счмвзтз а фост стрвлзчїтвла вал дат ан чїнстеа М. Сале дїн партеа орашвлхі ан сала чеа маре а скоалей, ачестз салз де коратз скхмп ші кх гхст, а фост ілашмінатз ан лхвнтрв де 600 лхмхнзрї стгарїне. Ла тоате ферестріле де афарз ан катвла де сче ащ фост транспаренте кх деосїбіте алегорїї. Мзріреа Са а фост фоарте мвлцхміт ші а петрекхт дела 9 пхнз ла 1 челе дхпз мезвла ноцїей. Ла 12 челехрї хн фок арті-фічіос компхс де їскхсїтвла спїцер Д. Фрїбек а счрпрїне пе тоці прївїторїї, кхчї ачестз артіфічіе ар фі фхкхт чїнсте орї кзрей капїтале ан вхропа. — Ан 28. Мзріреа Са Домнла плекх дела ної петрекхт де челе маї кхрате ші сїнчере хрхрї ші дорїнце але мїлор де лхкхїторї мїшкаці де чеа маї кхрат дхх націонал ші патрїотїк.

Chronica.

ГРВЧІА. Атіна, 27. Ноемврие. Д. Катаказї фоствла сол рхсск, а кхрхїскоатере дїн пост ші опрїреа дела орї че салжвз ан стат фхкх аша маре їмпресїе престе тот, се рїдї-кх де аїчі кх антрег персоналвла амбасадеї

рхсешї, анкзт нїчі попїї, нїчі кхнтзрещї ка пелї рхсешї нх рхмасїрз ші се амбархж пе о корабїе рхсаскз. — Антре депхтациї адх-нзрїї генерале с'ащ екаст о дїспхтз, каре поате траче вхрмзрї рел. С'ащ фхкхт адїкз антрївареа, дакз кандіоції, Скіоції, Самїо-ції, Інсарїоції, Впїроції, Тесалїенїї, Мачїдоне-нїї, Рхмелїоції, Свліоції ш. а., карїї вор фї лхат парте ла рхскоївла де лїбертата ші ла адхнзрїле націонале де маї наїнте трїмісїерз депхтациї, с'ар кхвенї сз фїе репрїзентаці шї акхма. Депхтациї дїн Мореа декларарз, кх нхміції грешї ар трекхї опрїці дела репрїзен-тацие; ачеста вреа шї поарта тхрчаскз, ан сз о алтз партїдз воїше ка ші ачей грїчі стрейнї сз іа парте ла адхнарїа лїчїсїтївз. Чгарта рхсхрїтз асвпра ачестхї пхнт шї пх-нз акхм опхчїше млат кхрвла дїсваторїлор, анкзт аша сфзтхріле асвпра констїтвції се вор маї амхна. Кїар шї мїнїстрїї ан прї-вїнца ачеста счнт нхвнїці антре сїне. Лон-дос, Паламїдїс, Мелле ші Маврокордат цїн кх Мореоції, дар Колїтїс, Метаксас, Ман-солас ворїск ан контра. Канарїе пхнз а-кхм рхмвде нехтрал.

ГРВЧІА. Константінопол, 23. Ноемврие. Ніше кореспондїнце пхвлїкате маї наїнте ан Газета вхїверсалз ан кавса армеанвлхі ре-крїцінат ші апої оморжт де тхрчі, антзрїї, кз атхнчі кзна солїї Англїей ші а Франції черхрз дела поартз сатїсфакціе пентрв рх-шінарїе нхмелхї крїцін ші мїжлочїрз дїгра-дареа прїзїдентвлхі Нафїз паша, „репрїзен-танції челорлаате доз пхтерї марї нх с'ар фї аместекат ан ачїа траевз.“ Ної афлархм дїн їсвор сїгхр дела вїна, кз ан прївїнца кабїнетвлхі австрїак цїрїа де сче есте кх тотвла фалсз. Ансхш позїціа цїеографї-кз череа, ка гласвла австрїї ші ан кавса а-честа сз счне маї антзіс ан вхекїле вхрвацилор порцїей, каре с'ащ ші фхкхт ан адївзр, анкзт маї наїнтеа тхтхрор прїетї-нешїле сфатхрї дате порцїей прїн к. к. їнтер-нхнціїс фхсерз прїміте ші лхате де мхсхрз, дхпз кареа свлтанвла порхнчі а се фаче о агпрз черчїтаре, анкзт лхкрвла ажхнсе ла ре-звлтатвла дорїт. Де аїчі вхрмеазз, кх кабї-нетвлхі австрїак лї ера де прїсос, а се сло-возі нхмаї ла ролз де ажхтхторїс. —

— Свлтанвла маї де кхрхна словозї кх-тїва порхнчі фоарте їнтерїсавте, антре каре ної нхмім: Хотхрхрїа, прїн кареа мхдхларї-лор дїванвлхі се дз воїе де палїн а шї дїско-перї опїнїїле ші ждїкхзїїле лор асвпра орї кзрей прїчїнї словод фхрз нїчі о тїмїре с'ащ сфїїалз. Ачі неадхчїм амїнте де хн асемїнеа пхнт аа хатїшрїфлхї де Гїлхане; маї ан-коло се авдх порхнхз стрїнез, а се черчїта кх маре акхратецз прїчїнїле ші їсвоарзле тхтхрор немвлцхмірїлор ші а мїшкхрїлор тхр-

давля ші дѣлѣ азнеѣла ної ла Н рѣла 29 ші 30 а фойей пентрѣ мінте, шчл. дін а. 1842 ам пѣлїкат кзтева датѣрї прїкзт крѣдем фортѣ интересанте, деспре вїтежїї ромзнї дїн Яновалахїа сѣѣ кѣм о маї нѣмїа Гречїї Мегалло-Валахїа, карѣа есте о партѣ мѣнтоасѣ а Тисалїей шї а Іпїрѣлѣтї. Датѣрїле ачелїа сжнт скоасѣ маї вжртос дѣлѣ амзрѣнтеле дїскрїерї але Д-лор де Пѣкѣвїа шї Морануїе. Якѣм кѣнд нѣзле скїмѣврї ан Гречїа фак атѣта стомот, ної рекомзндзм интересацїлор о речїтїре а зїсѣлѣтї артїкол, їар пентрѣ ачїа карїї нѣ шїѣ нїчї атѣта, кѣ ан Гречїа де а стѣзї лѣкѣїеск ромзнї мѣлцї, дсар' нѣ грешїм, дакѣ скоатем шї ачї зрмзтоареле:

Дѣмѣа чївїлїзатѣ с'ѣѣ мїрат де фаптеле челе марї а Гречїлор ної, прїн карѣ аѣ кѣ-щїгат неатѣрмарѣа патрїї, фѣрѣ а прѣпѣне кѣ ѣн мїк попор пачнїк, кѣ джншїї конз-кѣїторї, фортѣ мѣлѣ аѣ конфзптѣїт кѣтрѣ рѣнацїерѣа Гречїї, дар:

„Фїекзрѣї сѣ сѣ'нпартѣ

„Кѣвенїта а са партѣ

Ачїї карїї черчетѣазѣ кѣ темѣїѣ шї пѣ фа-ца локѣлѣтї, тот амзнѣнтѣла ачестїї антѣж-пѣлрї, нѣ вор прїцѣта а сѣ антѣрѣдїнѣа кѣ ромжнїї Яновалахїї, маї пѣцїнї ла нѣмѣр дїкѣт Гречїї, аѣ ачїїстѣт ан ачѣстѣ лѣптѣ ка ачїї антѣї барѣацїї полїтїчї шї де оастѣ.

Спре а адеверї ачестѣ, де ачїїне есте а аншїра нѣмеле стрѣлѣчѣте де нацїе сѣѣ пѣ-рїнцїї ромжнїї, пре карїї депрїндѣрѣа сѣѣ партїнїрѣа кеамѣ пѣнѣ акѣма Гречїї*) Ної вом анчѣне кѣ ачѣа маї стрѣлѣчїт:

Колетї, нѣкѣт ла Каларїта, полїтїе де романїї ампопоратѣ. Ачѣст вѣрѣат афлѣн-дѣсѣ ан копїлѣрїа са ан школа дѣла Іанїна, кѣ прїлѣжѣла ѣнеї вїзїте че аѣ фѣкѣт школаїї Алї-Паша Сатрапѣа Іпїрѣлѣтї прїн але сале талентѣ екстрѣордїнарѣ рекомѣндѣїндѣсѣ, л'аѣ трїмїс Паша кѣ а са кеатѣїалѣ ла ѣнїверсї-тѣцїале Вѣропѣї де аѣ петрѣкѣт кѣрѣла мѣдї-чїнеї, дѣлѣ карѣ антѣрнѣндѣсѣ л'аѣ фѣкѣт ал сѣѣ дофтор шї секретар. Кѣ асїменѣа о-казїе аѣ мїжлѣчїт Колетї а пѣне ан сѣлѣжѣа Пашѣї пре чїї маї крабї капїтанї Мачѣдоно-Валахїї. Да 1820 кѣзїнд Паша ан ѣрїїа Сѣл-танѣлѣтї, Колетї кѣ тоцї анармацїї сѣї Мачѣдо ромжнїї с'ѣѣ трѣс ан Морѣа, шї аѣ лѣ-крат кѣ сфатѣла шї крацѣла. Анѣкѣт сѣ соко-тѣце дїн чїї антѣї зрїторї а словознїїї Гречїїї, а кѣрїа аѣ фост регент дѣлѣ моартеа лѣтї Конте Каподїстрїас, апої мїнїстрѣ дїн

*) Де антѣмнат есте кѣ чїеа маї мѣлѣтѣ нѣ-мїрї а Гречїлор шї а ромжнїлор дїн Гречїа, сжнт антїпѣрїте де форма лїмѣї тѣрѣщїї, карѣ аѣ лѣвѣт о антїѣрїре ан ачѣа царѣ.

лѣзнтѣрѣ, шї акѣм амѣасадор а країѣлѣтї Грѣ-чїїї ла Парїс.

Колокотронї чѣл антѣїѣ фѣптѣїторїѣ слѣ-вознїїї, шї карѣ пентрѣ а са нацїоналїтѣте сѣ кеамѣ ан Гречїа Влахѣс-Караїскакї. Некї-та тѣрѣко-фѣгѣл колонел. Перѣвос колонел. Макрїанїї генѣрал де врїгѣдѣ. Ранѣгѣ. Грїзїот. Дѣлїанѣ Цапѣ, чїнчї фѣацїї. Влахѣ Тоадѣр. Влахѣаба, трїї фѣацїї. Жака, трїї фѣацїї. Іор-дакї Дѣлазѣро. Мандаа. Каракѣс Карѣс. Дѣпѣ-нїот. Чїонга. Кацандонї. Мїзѣвонїтї. Дїа-мандїс-Каратѣс. Хрїстодо Хацї Крїстѣа. Пѣї-ра. Некотїї, трїї фѣацїї. Чѣацо. Чїакокоста. Іанїкоста. Лазїї, дої фѣацїї. Баздїцїї, дої фѣацїї. Іанї Грївїнїтѣла. Пїта. Бїїда. Прѣо-цїї: Пападїмас. Папакоста шї Дїако шефїї Тисалїїї, шї ацїїї маї мѣлцїї партѣ мїлїтарї, партѣ полїтїчїї.

Баронѣа Сїна, асїменѣ ромжнї де нацїї, есте сокотїт дїн чїї антѣїї банкерї а Вѣропѣї.

Де сѣ ва черѣта нацїоналїтѣтеа кѣрѣацї-лор амѣзѣацїї а Гречїїї, марѣ нѣмѣр дїнѣре джншїї сѣ вор афла ромжнїї, шї Мѣсїале, кѣ карѣ анпрѣвнѣз лѣкѣїеск ан мѣнтеле Пїндѣ, лї антѣфлїцїеск пѣнѣ астѣзї а лор фок сфїн-цїїт, че есте чѣл антѣїѣ елѣмент ал тѣтѣрор вїртѣцїлор.

ТАБЛО СТАТИСТИК

а ромжнїлор Гречїїї

дѣпре калѣлѣла апронїеторїѣ а лѣтї Пѣкѣвїа.

Ампопорѣрѣа дѣосѣвїтелор кантоанѣ.

Малакасїцїї сѣѣ Каларїтїоцїї	12.825
Аспропотамицїї	11.150
Мїзѣвонїцїї	9.350
Зѣгорїцїї	5.650
Валахїї статѣрнїчї	38.978

Бовїнїї сѣѣ романїїї че сжнт акѣм амѣ-стѣкацїї кѣ Гречїї шї алѣанѣзїї крѣщїнїї фомѣазѣ трѣї сѣмїнцїї

Дасарїцїї сѣѣ Мѣсарѣцїїї че сжнт Валахїїї Мачѣдонїенї кѣтрѣ карѣ трѣвѣе а сѣ алѣтѣра шї патрѣ мїї номѣзї	18.500
Тотѣлѣа генѣрал ал попѣлѣацїїї Валахїїче ан Гречїа контїнѣнтѣлѣ есте де	74470

Дѣ шїѣт.

Ал Д. Вїлїам Немѣт лїкѣрѣрїѣла дїн Брашов сѣ афлѣ де вѣнѣзарѣ маї мѣлѣ фѣїїкѣрїї де кѣлїндѣрѣ ан лїмѣеле немѣцѣаскѣ шї ѣнѣѣрѣаскѣ прѣкѣм шї ан чѣа ромѣнеаскѣ кѣлїндѣрѣ де Сїѣїїѣ. — Анѣла ноѣ сѣ апронїе; нѣ е ом, карѣ сѣ шїе чїтї шї сѣ н'аїѣѣ трѣвѣїнѣцѣ а'шї нѣмѣзра мѣкар зїлѣле, прїн зрмарѣ а'шї кѣмпѣра кѣлїндѣрїѣ. —